

Author: ZÖLDI, Anna

Title: FROM SPACE TO PLACE

Citation: Metszet, Vol 17, No 4 (2026), pp 46-51,

<http://doi.org/10.33268/Met.2026.4.7>

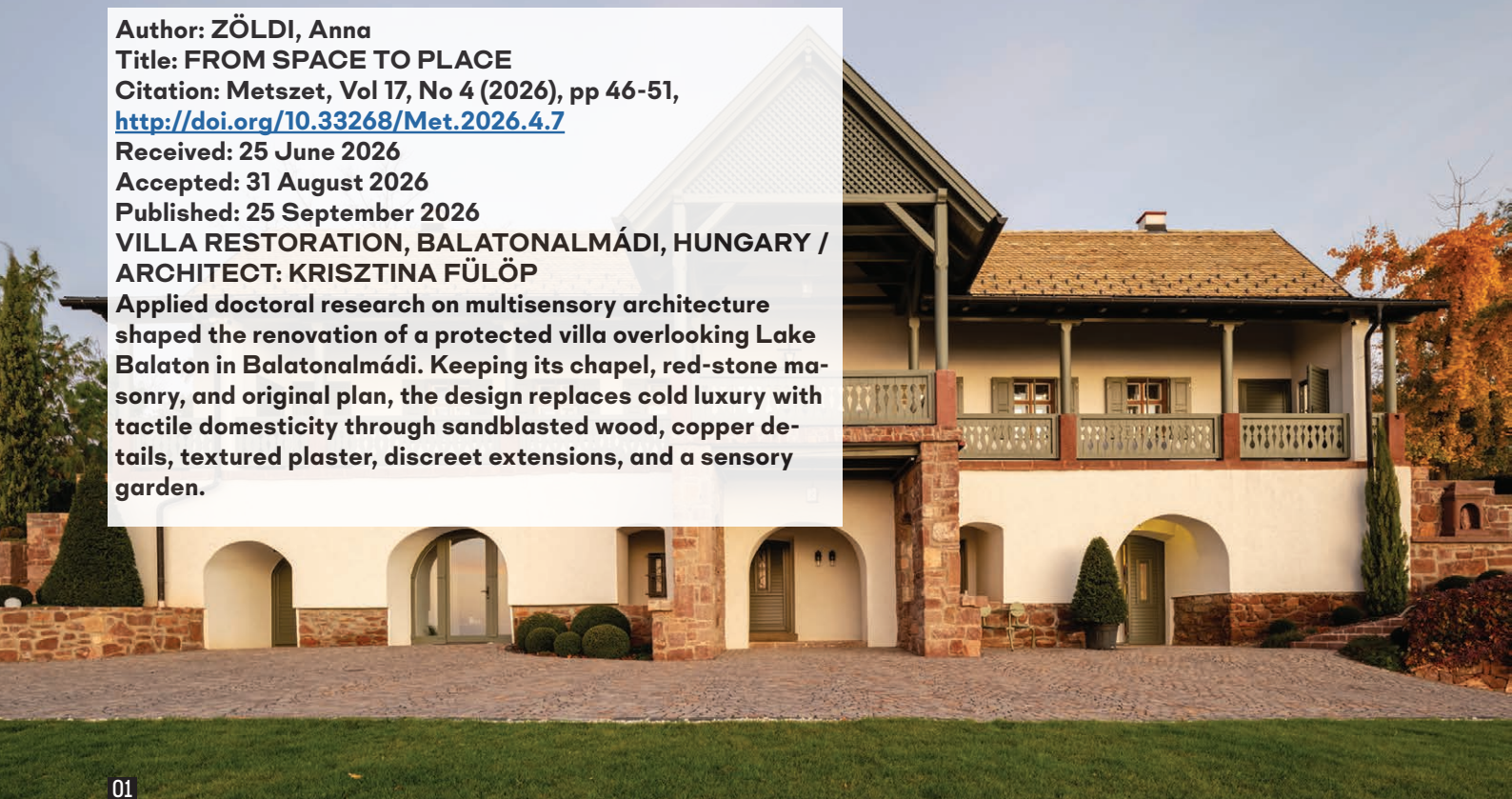
Received: 25 June 2026

Accepted: 31 August 2026

Published: 25 September 2026

VILLA RESTORATION, BALATONALMÁDI, HUNGARY /
ARCHITECT: KRISZTINA FÜLÖP

Applied doctoral research on multisensory architecture shaped the renovation of a protected villa overlooking Lake Balaton in Balatonalmádi. Keeping its chapel, red-stone masonry, and original plan, the design replaces cold luxury with tactile domesticity through sandblasted wood, copper details, textured plaster, discreet extensions, and a sensory garden.

01

02

TÉRBŐL HELY

VILLAFELÚJÍTÁS | BALATONALMÁDI

Nem szokásom idegen tollakkal ékeskedni, ezért rögtön bevallom: a Balatonalmádiban felújított villát bemutató írás címét a tervező doktori értekezéséből kölcsönöztem. A gazdag érzelmi és történeti múlttal rendelkező épület új életre keltésének ugyanis a fenti gondolat volt a vezérelve. Fülöp Krisztina tervező tudatosan és koncepciózusan kereste meg az adekvát szakmai eszközöket és válaszokat az építészetben általánosnak tekinthető kérdésre: mitől válik a lehatárolt tér személyes töltettel bíró, jelentésteli helyé birtoklója számára?

a minőség ne hangsúlyozza túl önmagát

- 01 A villa végigfutó tornáccal fordul a balatoni panoráma felé
- 02 Földszinti alaprajz
- 03 A házat két utca felől lehet megközelíteni, a gyalogos bejárat szelíden kanyarog fel a teraszok között

03

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Fülöp Krisztina

FOTÓ | PHOTO
Palkó György, Barakonyi Szabolcs

SZERZŐ | AUTHOR
ZÖLDI Anna

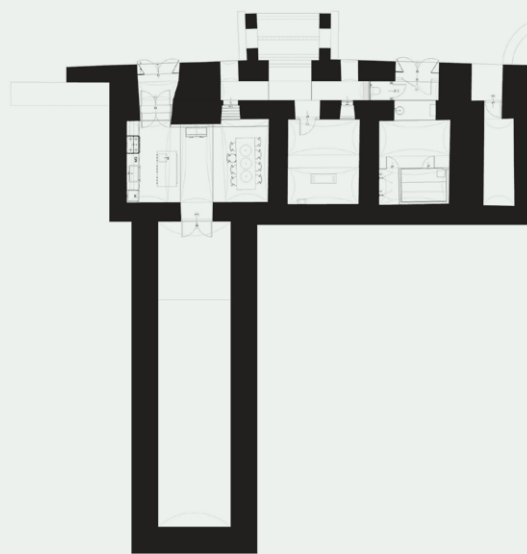
—Fülöp Krisztina (KOMP Design Stúdió) doktori kutatásának témája a multiszenzoriális megközelítés az építészeti tervezésben, azaz annak feltárása, hogy a komplex érzékszervi tapasztalatok hogyan befolyásolják egy adott térhez kapcsolódó érzéseinket, és az építészeti, belső-építészeti tervezés miképp élhet tudatosan az érzékelés befolyásolásának eszközével. [1] A Balatonalmádi fölött húzódó hegyoldalról a víz felé tekintő villa felújítása erre több szempontból is kiváló terepet jelentett. A balatoni táj a vízparttól távolodva még őrzi eredeti, idilli karakterét, bár a helyben élők tapasztalják ennek lassú átalakulását is. [2] Mégsem történt meg, ami a parton, az ingatlanfejlés nem falta fel mindenestül kis gömböcként a helyi értékeket. [3] A szóban forgó épület karakteres eleme az

01

almádi Öreghegynek, a hegyvonulattal és a tóval párhuzamos tetőgerincű, fűrészelt faszerkezetekkel ékes tornácos villa most is kiemelkedik a hegyen sorakozó házikók sorából. Még inkább így lehetett ez az építése idején, amikor a hegyoldalt még nem nőtte be a terjeszkedő település. A ház nem véletlenül jelentősebb küllemű a szokásos hegyi prэшázaknál: eredetileg a veszprémi püspökség birtokolta, földszintjén ma is megvan a kápolna, melyet az idők során megőriztek a későbbi tulajdonosok. [4] Az épület története regénybe illő: A jelenlegi tulajdonos nagypapja ismert és elismert statikusként számos egyházi épület – többek között a Szent István-bazilika kupolájának – felújítását tervezte. Amikor a püspökség a szocializmus éveiben már nem tudta fenntartani a birtokot, felajánlotta

05
07

06

- 04 Az újonnan épült, körben üvegezett konyha-étkező a családi együttlétek tere, intim belső kert veszi körül
- 05 Jelentőségteljes épület a domboldalon
- 06 Pinceszinti alaprajz

megvétele az általa nagyra becsült mérnöknek, aki aztán hozzáértéssel és szeretettel gondozta azt haláláig. A mostani tulajdonos öröklés útján jutott a házhoz, amelyhez számtalan gyerekkori nyár kedves emléke fűzte. Ez az érzelmi telítettség adta a felújítás alapját, ehhez kellett az építészeti beavatkozásnak felnőnie.

—A magánmegbízások esetében elengedhetetlen a bizalmi viszony, ugyanakkor nehéz terep, mivel az építésznek egy lépést mindenképp hátra kell lépnie. Hisz személyes életteret tervez, a megbízó joggal várja el, hogy elvárásai, életérzése visszaköszönjön a nem kevés anyagi áldozattal létrehozott műben. A tervező művészi ambícióinak, attitűdjének szükségképpen igazodnia kell ehhez, ráadásul olyan összképet kell alkotnia, amely akkor is megőrzi a megálmodott karaktert, amikor a tulajdonosok elkezdik belakni a megkomponált tereket. Ilyen esetben fokozott szerephez jut az a látens módon, az érzékelés útján érvényesülő pszichológiai hatás, amellyel a tervező doktori kutatása foglalkozik, és amelyet a ház tervezése során csúcsra járathatott.

—A tulajdonossal történt egyeztetés nyomán hívószóként a „kedvesség” jelent meg, amit leginkább tapintható otthonosságnak fordíthatunk, szemben a luxus olykor rideg eleganciájával. Ugyanakkor nyilvánvaló volt, hogy lehetőség és igény is mutatkozik a legjobb minőségű anyagok és megoldások beépítésére. E két véglet – a cozy vidéki báj és a nagyvilági luxus – között óhajtott Fülöp Krisztina és megbízója egyensúlyozni, megőrizve a birtok eredeti, már csak az emlékekben élő hangulatát. A tapintható érzékszervi benyomások finomhangolásával észrevétlenül sikerült az atmoszférát úgy megőrizni, hogy az épület

közben messziről hirdeti magáról a felújítás magas építészeti minőségét.

—A régi épületek felújítása legalább ötven, ha nem nagyobb százalékban műszaki kérdés, kulcsfontosságú a speciális technológiai problémákat kezelni tudó szakemberek részvétele a folyamatban. A kivitelezés – bár nem volt generálkivitelező – egy kézben összpontosult. Mészáros Zsolt helyben élő műszaki szakember, a terület jó ismerője tartotta kézben az irányítást, és gondozza mai napig a házat. Az alaprajz alapvető struktúrája változatlan maradt, nem bontottak és nem húztak fel új válaszfalakat, az épület külső szigetelést sem kapott. A düllögélő falakat kiegyenesítették, az ebből adódó síkbeli különbséget a vörös kőből falazott lábazat veszi fel. A helyi vörös kőből alakították ki a tágas birtok támfalait is, és ez a textúra határozott vonallal választja el az épület alsó régióját a felette magasodó, a panoráma felé végig tornácossal nyíló fehér tömegetől. A szokatlan módon a terep lejtésére merőleges tengelyű, a vízzel párhuzamos épületet eredetileg is harmonikusan illesztették a teraszos kialakítású terepbe, az egységes anyaghasználat és a kert igényes kialakítása erre erősít rá. A felújítás koncepciója abból indult ki, hogy az épület eredeti adottságaihoz igazítja a helyiségek elosztását. Az egymás mellett sorakozó, az udvarról nyíló földszinti boltozott terekbe borozó, illetve wellness helyiség került, és megőrizték felújítva a kápolnát, amit a tulajdonos liturgikus célra is használt már. Utóbbi ideális klimatikus viszonyainak megteremtése a zárt térben nagy kihívást jelent.

—A lakószinten is megtartották a tengelyesen sorolt szobákat, a terasszá szélesedő tornácról a nappaliba lépünk,

02
04

03

04

02

07

innen két irányban két hálószoba nyílik, mindkettő saját fürdővel. A funkció megkövetelte bővítmények az épület mögé kerültek. Az egyik hálószoba fürdője a hajdani melléképület helyére, a körben üvegezett konyha pedig a nappali mögé, nyaktaggal kapcsolva. Ez az üvegpavilon a családi élet központja, innen körben kilátni a kertbe. A terepadottságok miatt egyik oldalon viszonylag közel támfallal határolt mindkét helyiség tere, ám ezt a tervező a két eltérő funkcióhoz igazodva különbözőképpen oldotta meg. A fürdőben a támfal a helyiség belterének részeként, önálló vizuális elemként jelenik meg, felülről érkező természetes világítás emeli ki strukturált mintázatát. A konyha üvegpavilonja viszont a támfaltól elhúzva, egy intim belső kertben áll. A terv szerint ide fűszernövények kerültek volna, de a természet hallatta a hangját, egyelőre még keresi a növényzet a helyét. Külön érdekességgént megőrizték a támfalba eredetileg rejtett ólakat, íves nyílásaikkal együtt, ez is kontinuitást teremt a múlt és a jelen használata között.

—Külső lépcsőn át közelíthető meg a beépített tetőtér, amely egyetlen összefüggő hálóhelyiség, a végében lamellás térelválasztóval elkülönített teakonyhával. Mivel az épület helyi védettséget élvez, a küllemén semmit nem változtattak, a tetőtér síkban fekvő ablakai a hátsó kert felé néznek. Integráns része a háznak a kert, az egymáshoz kapcsolt teraszok, a jól megtervezett közlekedési utak, a medence és a növényzet egysége avatja a területet igazi birtokká. Külön büszkesége a tervezőnek, hogy sikerült a tulajdonost rávennie arra, hogy gépjárművel ne közvetlenül a ház mellé lehessen parkolni. A két irányból is megközelíthető telek felső kapuja mellett kialakított kocsisín felől könnyű, szintben tartott sétával érhető el a messziről csalogató épület, közben feltárul a bámulatos panoráma, ráhangolva az érkezőt a lassúbb tempóra, ami a természetbe ágyazott létezés sajátja.

06

—Már itt, a kapunál megkezdődik az a folyamat, ami a tervezőt a legmélyebben izgatta, és ami doktori munkájának is tárgya: az érzékszervi ráhangolódás a kívánt atmoszférára. Minden érzék rész vesz az élményben: pillantásunkat rabul ejti a pazar panoráma révén, az illatok kavalkádja csiklandozza az orrot, menet közben, míg a házig érünk, a természet hangjai kísérik. Az épület színei megnyugtatóak, a fehérre vakolt homlokzatot kékeszöld asztalosmunka és a vörös kő teszi izgalmassá. A hatás becsapós, amit látunk, egyszerű fehérnek tűnik, ám a megfelelő tónus kiválasztását hosszas keresgélés előzte meg. Ugyanez igaz a vakolat struktúrájára, de a tér minden egyes apró részletére is. Minden anyag és termék esetében hosszas mérlegelés után jutottak el a megoldásig, és a választásban elsődleges szerepet játszott az anyagok tapintható textúrája, érzéki üzenete. A belsőépítészet mai trendjei inkább a hidegen elegáns hatások felé mozdultak el, a tulajdonos viszont a nívós felújítás után is a gyerekkorában megélt meghittséget szeretne volna viszontlátni a megörökölt házban. A nemes anyagok használata persze egy ilyen értékű épület esetében magától értetődő kritérium volt, ám a tervező úgy fogalmazta meg vezérelvét: „a minőség ne hangsúlyozza túl önmagát”. Ennek érdekében a felületeket rafinált technikákkal szelídítették kézműves jelleget sugárzóvá. A padló fája homokfúvással kapott a talpat simogató textúrát – elvégre hol járunk mezítláb, ha nem egy nyaralóban? Az alagsori borozó-konyha ékessége egy egyedi olasz tűzhely, az egész helyiség ennek hangulatához igazodott. A bútor amerikai dió frontjait egy teljes napig válogatták, a felületeket itt is homokfúvással tették tapinthatóan élővé. A csiszolt betonpadló megfelelő kivitelezőjének megtalálására bejárták az egész országot, és ugyanilyen gondnal választották ki a világítótesteket is. Az egyszerű geometriájú falikarok mellé B. Horváth Brigitta feltűnő, kézi kalapálással megmunkált, kívül-belül izgalmas héjú

08

09

08

és formájú vörösréz függesztékei kerültek. A helyiségek minden berendezési tárgya csalogat, hogy lépünk közelebb és tapogassuk meg őket. A természetes anyagok illata láthatatlanul az agyunkba kúszik, és összevegyül a kert, a víz, a hegyek csodás aromájával. A hajdani garázs helyén kialakított fürdő felülvilágítója sűrűfényben mutatja a speciális, finom textúrájú burkolatot. A fürdőt a gardróbbal és hálóval összekötő nyaktag sötét falburkolata az elcsendesedés érzésével lepi meg a sötét kapun átlépőt, aki bármely irányból is közelít, egy másik világba érkezik.

—A gondosan kimunkált, rafinált hatások alapja mindig valamiféle építészeti tudás, az anyagok, textúrák, színek, fények biztos kezelése, melynek révén a ház lakóit észrevétlenül érik tartós benyomások. A jól megválasztott eszközökkel generált ingerek nem biztos, hogy tudatosulnak, de általuk válik a tér valódi helylyé. És nem mellesleg egy régi épület ízig-vérig a mai kényelmet szolgáló otthonná.

09

- 07 A kert érzékeny megformálása a ház szerves tartozéka. Eltérő atmoszférájú teraszok tagolják a tágas birtokot
- 08 A családi konyha-étkező a terepadottságok miatt a környező terepnél mélyebb szintre került. Intim kert fordítja előnyre az ebből adódó lehetőségeket
- 09 Az alsó szinten nyíló helyiségek egyikébe került a konyhával ellátott borozó, amelynek berendezése békebeli hangulatot idéz. A tűzhely olasz műhelyből származó egyedi dizájn termék

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Fülöp, Krisztina: „A térélmény komponensei - Az észlelések tudatosításának fontossága az építészkutatásban” [kézirat], Budapest, Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőművész Doktori Iskola, 2025.
- [2] Wettstein, Domonkos: „Getting started / Visszatérés a kezdetekhez”, *Metszet*, Vol 12, No 2 (2021), PP 12-19, DOI: <<https://doi.org/10.33268/Met.2021.2.1>> [utolsó belépés: 2026-08-04].
- [3] Wettstein, Domonkos: *Balaton építészet - stratégiai útkeresés a huszadik században*, Tarsoly Kiadó, Budapest 2022.
- [4] Schildmayer, Ferenc: „Irgalmas nővérek nyaralói Almádiiban”, *Új Almádi Újság*, Vol 9, No 12 (1997), p 2, hozzáférhető: <<https://bpkultur.dscloud.me:5001/sharing/awclMwgGt>>, [utolsó belépés: 2026-08-04].

ÉPÍTÉSZETI DIZÁJN ÉS BELSŐÉPÍTÉSZET:
KOMP Design Stúdió | VEZETŐ TERVEZŐ: Fülöp Krisztina | MUNKATÁRS: Majercsik Laura, Szabó Árpád | VILÁGÍTÁSTERVEZŐ: Haász Ferenc | PAVILON ÉPÍTÉSZETI TERV: Aba Lehel | PAVILON SZERKEZETTERV: Dudinszky Tervezőiroda | STATIKA: Horváth Csaba | KIVITELEZÉSVÉZETŐ: Mészáros Zsolt